

TRIBUNA

Què perd la cultura si ignora el cristianisme?

**Patronat de la Fundació
Joan Maragall**
Barcelona

Sovint ens preguntem què perd el cristianisme si menysté la cultura moderna. Queda arraconat i sense futur? Esdevé incompreensible i buit de significat per a la gent d'avui, socialment irrellevant, referència nostàlgica per a minories?

De vegades, però, convé capgirar la pregunta i indagar què perd la cultura moderna si menysté el cristianisme. No és una dilapidació llençar per la borda segles de reflexió sobre qüestions crucials de la vida? Apuntarem breument quatre aspectes d'aquesta pèrdua: culturals, socials, existencials i ètics.

Des del punt de vista cultural, la pèrdua més immediata és la de tota una clau interpretativa de la nostra història –art, arquitectura, política, pensament–. No suposa creure o no creure, sinó tenir una certa cultura o no tenir-la. Una assignatura de cultura religiosa pot mitigar aquesta manca. Hi ha un punt encara més profund: la significació del temps. El cristianisme considera les coses des d'una perspectiva més pausada, global i profunda que no pas la cultura actual, tan ràpida, superficial i fragmentària. En una època global en l'espai, el cristianisme aporta globalitat en el temps. També invita a aprofitar el valor del temps i a no malversar les habilitats que ens han estat donades –pensem en la paràbola dels

PERE DURAN / NORD MEDIA
Una visitant davant d'una obra de Rafael

talents–, i reclama construir un futur de progrés espiritual i social.

Socialment, el cristianisme aporta una intervenció assistencial immediata sense demanar papers ni creences, tal com fa Càritas i altres entitats que arriben on els serveis públics –més burocratitzats i costosos– no poden arribar. Però no es limita a aquesta visió d'urgència: també busca les causes dels problemes, formula una reflexió crítica, i intenta impulsar lleis justes que creïn un marc de defensa per als desvalguts, els explotats, els tractats injustament. La doctrina social de l'Església és un exemple d'aquesta reflexió sostinguda.

Des d'una perspectiva existencial,

més propera a allò que és personal i íntim, el cristianisme aporta una espiritualitat variada i rica, una obertura al sentit del misteri i una visió global del sentit de la vida. La cultura actual, amb les seves presses, avideses i conreu frenètic del curt termini, fa molt vulnerable la condició humana, la deixa molt exposada a les pujades i baixades de la vida, accentua la desolació dels fracassos i l'encegament de les satisfaccions. En una època tan relativista com la nostra, el cristianisme invita a relativitzar els propis fracassos i victòries, en funció d'un absolut més gran, el de la globalitat de la vida en la mirada de Déu. El tema de la transcendència no és menor: la vida, s'acaba amb la mort? El cristianisme creu que hi haurà resurrecció, una vida nova, més propera a Déu, més justa i plena.

De la dimensió ètica se'n podria dir molt. Aquí ho farem a al·ludint a fraternitat, igualtat i llibertat. La Revolució Francesa va adoptar com a emblema aquesta triada –heretada de valors cristians–, però posant la fraternitat en darrer lloc. En el cristianisme, en canvi, la presència de l'altre és una de les pedres de toc. La idea de fraternitat resulta menys atractiva que la de llibertat –ja que exigeix sacrificis i limitacions–, però és important per a la construcció de comunitat, d'igualtat de drets, respecte a la diferència i calidesa solidària, que milloren la qualitat de la vida col·lectiva. L'ètica cristiana hi contribueix amb visió universal i oberta: els deu manaments, les obres de misericòrdia i l'esforç del perdó.

El cristianisme no pot obviar aspectes negatius que ha tingut: autoritarisme, exclusivisme en la possessió de la veritat i de la salvació; escàndols financers o sexuals; dissonàncies antropològiques respecte de les dones; actituds adverses a les aspiracions a racionalitat, ciència, llibertat individual i col·lectiva, i recerca de felicitat. Però sense valors religiosos, la racionalitat pot decaure a raó instrumental i raó d'estat, que tant han maltractat la gent i

Una assignatura de cultura religiosa donaria claus per interpretar la història

la natura; la ciència sense ètica pot esdevenir destructiva i antihumana; la llibertat que no té en compte l'altre és font de violències, humiliacions i desigualtats; la recerca de felicitat immediata duu a amargor, frustracions i desenganys. Una cultura que no menystingui les preguntes i valors del cristianisme pot ser més acollidora i rica que una que el menystingui i l'arraconi.

Text elaborat per David Jou, Jaume Dantí, Núria Iceta, Jaume Angelats, Francesc Torralba, Mar Pérez, Mar Rosàs, Margarita Mauri; emèrits: Pere Lluís Font, Josep Maria Carbonell, Antoni Matabosch; i Miquel Calsina, director de *Qüestions de Vida Cristiana*